



Barraca de la vinya del Moro

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: El Carner
Alçada: 338

Coordenades:

Latitud: 41.63927
Longitud: 1.80686
UTM Est (X): 400630
UTM Nord (Y): 4610414

Classificació

Número de fitxa 08053 - 253
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Popular Contemporani
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Cobert en la seva pràctica totalitat d' heura.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08052A016000110000OF
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 21/01/2017 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada en un marge de pedra seca de la vinya del Moro, per sobre mateix d'on hi havia hagut el Carner Vell. L'accés es fa deixant a mà esquerra el camí que mena directament al mas i ressegueix un cop travessat el cademat de la finca en direcció al Carner Vell del qual només en resten algunes pedres amuntegades al peu d'una figuera de grans dimensions.

Es tracta d'una construcció integrada al marge de pedra seca d'1,45 metres d'alçada amb la façana perpendicular. Està completament menjada per l'heura (*Hedera hélix* L), la qual cosa dificulta la seva visibilitat. És de planta mixta; mesura 2,15 metres de diàmetre interior. Els rocs emprats per a la seva construcció són força irregulars, essent els més grossos els disposats a la base i als brancals, per donar més resistència a la construcció. Els rocs estan calçats amb pedruscall en forma de falques per evitar moviments estructurals.

La porta està orientada al nord-oest, amb una llinda, plana i els brancals rectes. Té marxapeus. Mesura 1,40 metres d'alçada per 0,70 metres d'amplada màxima. Els murs tenen un gruix de 0,50 metres. La coberta feta amb volta per aproximació de filades no està enfonsada però per la part exterior està començant a malmetre's degut a la presència de l'heura i bardisses. No té espitlleres ni tinells per a endreçar-hi el càntir o les eines.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3271.

En alguna publicació surt per equivocació que es tracta de les restes del Carner vell.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castells i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de

pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

